

# arkivrapport

**till.** Länsstyrelsen i Södermanlands län  
att; Urban Mattson  
611 86 Nyköping

**från.** Sörmlands Arkeologi AB, Lars Norberg

**datum.** 2015-06-24

**ang.** **förenklad rapport över arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning inom fornlämningsområdet för Fogdö 12:1, Kråktorp 1:5, Fogdö socken, Strängnäs kommun, Södermanlands län.**

## Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-3687-2015) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning inom rubricerat område (bilaga 1). Fältarbetet genomfördes 2015-06-23. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Lars Norberg, arkeolog på Sörmlands Arkeologi AB.

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes med anledning av en planerad installation av en ny avloppsanläggning i form av ett minireningsverk med nya rördragningar. Då markingreppet berörde fornlämningsområdet för Fogdö 12:1, en hög av järnålderstyp, fattade Länsstyrelsen i Södermanlands län, med stöd av 2 kap 13§ Kulturmiljölagen (1988:950), beslut om en arkeologisk förundersökning. Ansvarig för kostnaden var fastighetsägaren, Gitte Thor-Ekelund.

Fastigheten är belägen intill och strax väster om den aktuella fornlämningen, vilken utgörs av en hög, cirka 12 meter i diameter och 1,5 meter hög. Fornlämningen ligger på ett mindre slybevuxet höjparti, vilket sedan tidigare är bebyggt med en mindre timrad ekonomibyggnad. Delar av byggnadens källare är nedgrävd i högens södra delar. Förundersöknings-schaktet uppgick till en yta om knappt 40 m<sup>2</sup> och var beläget mellan 5 och 10 meter över havet (bilaga 1). Förundersökningsområdet utgjordes av en trädgårdstomt. Jordmånen inom området bestod genomgående av lera (SGU).

## Syfte & målsättning

Eftersom åtgärden berörde fornlämningsområdet för Fogdö 12:1 bedömde länsstyrelsen att markingreppet skulle åtföljas av en arkeologisk förundersökning i form av en schaktövervakning.



## Genomförande

Inledningsvis öppnades ett schakt med grävmaskin inom det berörda området (bilaga 2). Gräsmatta och lerig matjord grävdes bort ned till undergrunden, vilken utgjordes av grågul lera.

Schaktens storlek och läge dokumenterades med GPS samt beskrevs i text. Arbetet dokumenterades kontinuerligt med digitalkamera (bilaga 3).

## Resultat

Schaktet som helhet uppgick till en storlek om knappt 40 m<sup>2</sup>. Ytan för minireningsverket grävdes till ett djup om 0,35-0,40 meter, det vill säga ned till undergrunden, vilken bestod av grågul lera. Ledningsschaktet var cirka 0,8 meter brett samt grävdes till ett generellt djup om 0,35-0,40 meter. I syfte att eftersöka befintliga ledningar grävdes dock ledningsschaktet till ett djup om 1,2-1,3 meter vid två punkter.

Under gräsmattan vidtog upptill ett par decimeter matjord. Därunder följde undergrunden bestående av grågul lera vilken var i det närmaste fri från sten. I skiljet mellan matjorden och undergrunden noterades enstaka porslinsfragment, brunglaserat rödgods av sentida typ samt ett par handsmidda spikar och korn av tegelkross. Inget av arkeologiskt intresse framkom i samband med förundersökningen.

## Sammanfattning

Med anledning av en planerad installation av en ny avloppsanläggning i form av ett minireningsverk med nya rördragningar, har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktövervakning. Markingreppet utfördes inom fastigheten Kråktorps 1:5 och berörde fornlämningsområdet för Fogdö 12:1, en hög av järnålderstyp.

Inom fastigheten öppnades ett schakt med grävmaskin. Inget av arkeologiskt intresse framkom i samband med förundersökningen.

## Bilagor

Bilaga 1. Utdrag ur Terrängkartan med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:50 000.

Bilaga 2. Utdrag ur Digitala Fastighetskartan (GSD) med fornlämningsområdet 12:1 och förundersökningsschaktet markerade. Skala 1:600.

Bilaga 3. Fotodokumentation.

## Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1513

Länsstyrelsens dnr: 431-3687-2015

Tid för undersökningen: 2015-06-23

Personal: Lars Norberg

Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige 10H7c. Upprättad av Rikets allmänna kartverk.

Skala 1: 10 000.

N (x) 609366,840 E (y) 6588947,491

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Höjdsystem: RH 2000

Undersökt yta: 39,7 m<sup>2</sup>

Dokumentationsmaterialet förvaras på ATA.





Bilaga 1. Utdrag ur Terrängkartan med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:50 000. Källa: Lantmäteriet.



609360

609390

609420

6588970

6588970

6588940

6588940

6588910

6588910

6588880

6588880

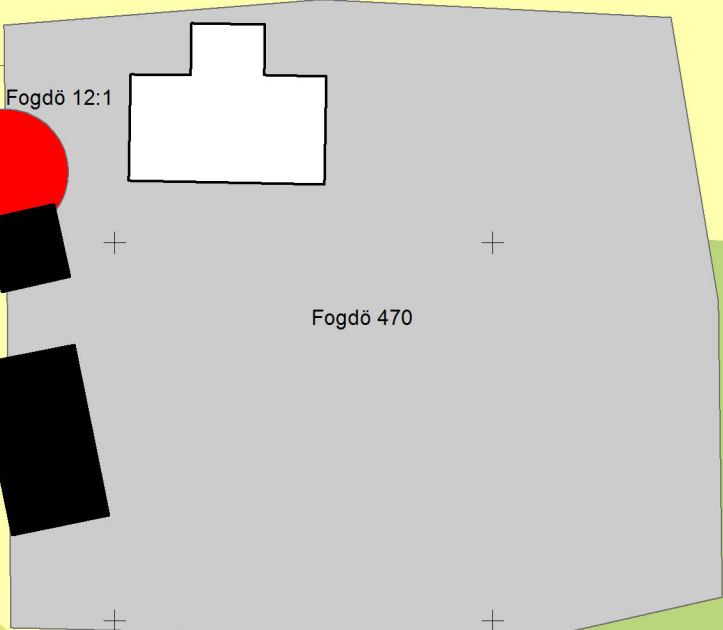
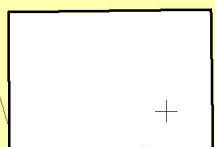
6588850

6588850

609360

609390




609420



Fogdö 12:1

Fogdö 470

**Legend**

-  Befintligt avlopp
-  Fogdö 12\_1
-  Schakt

Bilaga 2. Utdrag ur Digitala Fastighetskartan (GSD) med fornlämning 12:1 och förundersökningsschaktet markerade. Skala 1:600.  
 © Lantmäteriet Dnr R50367921\_150001.

### Bilaga 3. Fotodokumentation



*Figur 1. Del av förundersökningsområdet mot sydsydost före undersökning. I bakgrunden syns delar av fornlämning Fogdö 12:1. Foto: Lars Norberg 2015, Sörmlands Arkeologi AB.*



*Figur 2. Norra delen av förundersökningsschaktet mot öster. I förgrunden syns en del av den befintliga VA-ledningen. Foto: Lars Norberg 2015, Sörmlands Arkeologi AB.*





*Figur 3. Norra delen av förundersökningsschaktet mot söder. Inom den stora ytan planeras ett nytt minireningsverk. Foto: Lars Norberg 2015, Sörmlands Arkeologi AB.*



*Figur 4. Södra delen av förundersökningsschaktet mot väster. I botten syns den befintliga VA-ledningen. Foto: Lars Norberg 2015, Sörmlands Arkeologi AB.*



*Figur 5. Fornlämning Fogdö 12:1 mot väster. Fastigheten Kråktorps 1:5 och det aktuella förundersökningsschaktet ligger ytterligare väster om fornlämningen. Högen är anlagd på ett mindre höjdparti och är bebyggd med en mindre källarförsedd ekonomibygnad. Foto: Lars Norberg 2015, Sörmlands Arkeologi AB.*